

Správa č. 1/2023

Kontrolu vykonal:	Mgr. Lenka Žuchová, hlavná kontrolórka obce
Kontrolovaný subjekt/ povinná osoba:	Obec Košťany nad Turcom
Kontrolované obdobie:	rok 2023, stav k 1.5.2023
Čas vykonania kontroly:	od 9.1.2023 do 10.5.2023
Miesto vykonania kontroly:	Obecný úrad
Cieľ kontroly:	Kontrola zmluvných vzťahov, plnenia zmluvných povinností a evidenčných náležitostí pohrebiska v Košťanoch nad Turcom. – prenájom hrobového miesta a evidencia pohrebiska, kontrola dodržiavania zákonných ustanovení pri vedení evidencie hrobových miest, pri príjme z prenájmu hrobových miest a pri správnosti spracovania nájomných zmlúv na hrobové miesta.

Predmet kontroly: Kontrola zmluvných vzťahov, plnenia zmluvných povinností a evidenčných náležitostí pohrebiska v Košťanoch nad Turcom.

Základným predpisom, ktorý upravuje pôsobnosť obcí a práva a povinnosti fyzických osôb, fyzických osôb – podnikateľov a právnických osôb v súvislosti so zaobchádzaním s ľudskými pozostatkami a s ľudskými ostatkami a s prevádzkovaním pohrebiska, je zákon č. 131/2010 Z.z. o pohrebníctve v platnom znení (ďalej len zákon o pohrebníctve). V priebehu kontroly sa OZ v Košťanoch nad Turcom uznieslo na VZN č. 2/2023 ktorým sa schvaľuje Prevádzkový poriadok pre pohrebisko na území obce Košťany nad Turcom. Taktiež počas výkonu kontroly prebehli školenia a skúšky oprávnenej osoby s odbornou spôsobilosťou pre prevádzkovanie pohrebiska podľa §26 ods. 1 Zákona o pohrebníctve.

Podmienky prenájmu hrobového miesta a nájomnej zmluvy upravuje § 21 Zákona o pohrebníctve. Prevádzkovateľovi pohrebiska okrem iného ukladá povinnosť prenajať hrobové miesto na dobu neurčitú, ktorá od prvého uloženia rakvy s ľudskými pozostatkami nesmie byť vypovedaná skôr, ako po uplynutí tlecej doby na pohrebisku.

Evidencia pohrebiska ako aj jej náležitosti je upravená § 17 ods. 4 príslušného zákona.

Kontrolou zistené skutočnosti

Podľa ustanovení § 17 ods. 4 zákona o pohrebníctve je prevádzkovateľ pohrebiska povinný viesť jeho evidenciu, ktorá sa člení na:

- evidenciu hrobových miest a
- evidenciu prevádzkovania pohrebiska.

Evidencia hrobových miest musí obsahovať :

- meno, priezvisko a dátum úmrtia osoby, ktorej ľudské ostatky sú uložené v hrobovom mieste,
- dátum uloženia ľudských pozostatkov alebo ľudských ostatkov s uvedením hrobového miesta a hĺbky pochovania,
- záznam o nebezpečnej chorobe, ak mŕtvy, ktorého ľudské pozostatky sa uložili do hrobu alebo hrobky, bol nakazený nebezpečnou chorobou,
- meno, priezvisko a adresu miesta trvalého pobytu, ak je nájomcom fyzická osoba, názov obce, ak je nájomcom obec,
- dátum uzavretia zmluvy o nájme hrobového miesta a údaje o zmene nájomcu
- údaje o vypovedaní nájomnej zmluvy a dátum jej skončenia,
- skutočnosť, či je hrob, hrobka alebo pohrebisko chránené ako národná kultúrna pamiatka alebo pamätihodnosť obce podľa osobitného predpisu alebo či ide o vojnový hrob,
- údaje o pochovaní potrateného ľudského plodu alebo predčasne odňatého ľudského plodu.

Evidencia prevádzkovania pohrebiska musí obsahovať údaje o:

- zákaze pochovávaní a dobe jeho trvania, ak sa taký zákaz vydal,
- zrušení pohrebiska.

Ako už bolo spomenuté, nájomná zmluva sa uzatvára na dobu neurčitú a táto nesmie byť vypovedaná skôr, ako uplynie tlecia doba. Obec ako prevádzkovateľ pohrebiska nájomnú zmluvu vypovie, ak prenajaté hrobové miesto nie je nájomcom udržiavané v dobrom stave alebo v nasledujúcich prípadoch podľa ustanovenia § 22 ods. 2 zákona o pohrebníctve:

- závažné okolnosti na pohrebisku znemožňujú trvanie nájmu hrobového miesta,
- pohrebisko sa zruší,
- nájomca ani po upozornení nezaplatí nájomné za užívanie hrobového miesta.

V prípade vypovedania nájomnej zmluvy je obec povinná na toto vypovedanie písomne upozorniť a výpoveď nájomnej zmluvy doručiť najmenej 3 mesiace pred zrušením hrobového miesta alebo uplynutia lehoty, na ktorú je miesto zaplatené. V prípade neznámeho udržiavateľa hrobového miesta, toto obec učiní vyvesením výpovede na úradnej tabuli obce. Taktiež je pre-

vádzkovateľ povinný na vypovedanie nájomnej zmluvy nájomcu písomne upozorniť, a to najmenej šesť mesiacov pred zrušením hrobového miesta. Ďalšie podrobnosti vypovedania nájomnej zmluvy sú definované v ods. 4 až 7 § 22 Zákona.

Pohrebisko obce Košťany nad Turcom je v súčasnej dobe rozdelené na 8 sektorov, pričom sektory 1 a 2 tvoria hrobové miesta, sektory 3 až 7 tvoria urnové miesta a sektor 8 je kolumbárium. Celkovo je v daných sektoroch 985 hrobových miest.

V rámci kontroly bola vykonaná fyzická kontrola nájomných zmlúv a ich porovnanie s údajmi o hrobových miestach z elektronickej evidencie na webovom portáli cintoriny.sk. Údaje pre uvedený portál sú prenášané elektronicke priamo z programu na vedenie evidencie pohrebiska. Kontrolované bolo, či sú pre evidované hrobové miesta uzatvorené nájomné zmluvy, ako aj či prebieha plnenie vyplývajúce z týchto nájomných zmlúv, a teda, či bolo za prenájom hrobového miesta zaplatené. Zaznamenaný stav z elektronickej evidencie bol následne fyzicky skontrolovaný priamo na pohrebisku. Z kontroly vyplynuli nasledujúce závery.

A- VEDENIE EVIDENCIE

a) Evidencia hrobových miest v rámci kontrolovanej osoby (OcÚ)

Evidencia pohrebiska je v rámci obecného úradu vedená elektronicke v príslušnom programe. Údaje sú dopĺňané a aktualizované priebežne podľa potreby.

Inventúra hrobových miest a s tým súvisiacich nájomných zmlúv v poslednom období vykonaná nebola.

b) Evidencia hrobových miest externými programami

Medzi obcou Košťany nad Turcom a spol. Topset Solutions s.r.o. (prevádzkovateľom webového portálu cintoriny.sk) bol uzatvorená zmluva o dielo č. 42/2018 o verifikácii a aktualizácii pasportizácie cintorína a ďalšie zmluvy, predmetom ktorých je poskytnutie licencie na používanie softwaru, digitálny archivačný systém a grafické zobrazenie hrobových miest. Na základe zmluvného vzťahu je na danom portáli vedená evidencia resp. pasportizácia hrobových miest, ich fotografie a mapa pohrebiska.

B – PRÍJMY Z PRENÁJMU HROBOVÝCH MIEST

V tabuľke je uvedený počet hrobových miest na celom pohrebisku k 30.4.2023. Hrobové miesta sú rozdelené podľa jednotlivých sektorov s uvedením celkového počtu hrobových miest v danom sektore, z toho počet hrobových miest ktoré boli k 30.4.2023 evidované ako neuhradené a posledný údaj sa týka počtu obsadených hrobových miest, pre ktoré nemá obec uzatvorenú nájomnú zmluvu (obsahujú miesta hradené aj miesta nehradené).

Sektor	Počet miest**	Nezaplatených	Bez zmluvy*
1	350	75	115
2	545	110	121
3	14	0	0
4	14	0	0
5	14	0	1
6	14	0	0
7	14	0	0
8	20	0	0
Spolu	985	185	237

*zahŕňa každé hrobové miesto jednotlivo aj pri 2 a 3 hroboch, kde sa spravidla uzatvára len jedna nájomná zmluva

**počet miest podľa evidencie (v evidencii je 1 miesto priradené aj 2 hrobu a pod., v rámci kontroly sa počítalo každé jedno hrobové miesto zvlášť)

Poplatky za nájomné za hrobové miesta (platné v čase vykonania kontroly) boli stanovené v Prílohe č. 8 k Zásadám hospodárenia a nakladania s majetkom obce Košťany nad Turcom schválené uznesením OZ 8.6.2020 uznesením č. 24/2020 nasledovne.

	občania s trv. pobytom	bez trv. pobytu
jednohrob pre dospelého	15 €/ 10 rokov	30 €/ 10 rokov
hrobové miesto pre dieťa	12 €/ 10 rokov	22 €/ 10 rokov
dvojhrob pre dospelého	30 €/ 10 rokov	60 €/ 10 rokov
urna	15 €/ 10 rokov	30 €/ 10 rokov

Čo sa týka príjmu z nájmu za hrobové miesta v rámci rozpočtu obce, v posledných rokoch bol nasledovný:

Rok	Suma
2018	455 €
2019	110 €
2020	315 €
2021	1 717 €
2022	1 294 €

C- NÁJOMNÉ ZMLUVY

Právo užívať hrobové miesto vzniká uzatvorením nájomnej zmluvy, kedy prenajímateľom hrobového miesta je prevádzkovateľ a nájomcom hrobového miesta je osoba, ktorá s prevádzkovateľom uzatvorila nájomnú zmluvu. Prevádzkovateľ je povinný prenajať hrobové miesto na

dobu neurčitú a zmluva nesmie byť vypovedaná skôr ako pred uplynutím tlecej doby na pohrebisku. Nájomné zmluvy na hrobové miesta sú uzatvárané buď na základe výzvy obce, ktorú zasiela platiteľovi za hrobové miesto, s ktorým nemá uzatvorenú nájomnú zmluvu, taktiež na základe žiadosti od platcu, ktorý zmluvu nemá uzatvorenú, po úmrtí nájomcu, kedy sa nová zmluva uzatvára za rovnakých podmienok ohľadom nájomného obdobia s novým nájomcom alebo v prípade žiadosti občana o pridelenie nového hrobového miesta. Pri úmrtí nájomcu hrobového miesta má prednostné právo na uzavretie novej nájomnej zmluvy na hrobové miesto osoba blízka: ak je osôb blízkych viac, tá blízka osoba, ktorá sa prihlási ako prvá. Prednostné právo na uzatvorenie nájomnej zmluvy možno uplatniť najneskôr do jedného roka od úmrtia nájomcu hrobového miesta.

Návrh správy na oboznámenie bol kontrolovanému subjektu doručený: 10.5.2023

Podanie námietok kontrolovaným subjektom k zisteným nedostatkom, navrhnutým odporúčaniam, opatreniam alebo k lehote na predloženie písomného zoznamu splnených opatrení prijatých na nápravu zistených nedostatkov a na odstránenie príčin ich vzniku uvedených v návrhu správy a spôsob vysporiadania týchto námietok

Kontrolovaný subjekt podal námietky v lehote na predloženie námietok k zisteným nedostatkom, navrhnutým odporúčaniam, opatreniam alebo k lehote na predloženie písomného zoznamu splnených opatrení prijatých na nápravu zistených nedostatkov a na odstránenie príčin ich vzniku uvedených v návrhu správy námietky. Stanovisko obce Košťany nad Turcom tvorí prílohu Správy č. 1/2023.

Stanovisko uvádza nasledovné:

- V Stanovisku sú uvádzané počty, ktoré udáva systém od spol. Topset Solutions. V návrhu správy je uvedené, že na rozdiel od evidencie, kde je jedno hrobové miesto evidované aj miesto dvojhrobu/trojhrobu, v rámci kontroly bol spočítaný reálny počet hrobových miest, preto počty v rámci kontroly nekorešpondujú s oficiálnymi údajmi. Uvedené vyplýva aj z údajov tabuľky „Prehľad hrobových miest“ uvedenej v Stanovisku obce.
- Rozdielny počet neuhradených hrobových miest mohol byť spôsobený posunom v čase, kedy došlo k vygenerovaniu údajov. Údaje ku kontrole boli overené k 30.4.2023, údaje v stanovisku boli vygenerované k 22.5.2023. Ak v čase medzi 30.4. a 22.5. došlo

k úhrade platieb, resp. k iným zmenám v programe, nemohli byť tieto premietnuté do Návrhu správy č. 1/2023.

- V Návrhu správy č. 1/2023 boli nesprávne uvedené poplatky za prenájom hrobového miesta, čo bolo na základe Stanoviska obce v Správe č. 1/2023 upravené
- Údaje uvedené v Stanovisku obce sú relevantné a hodnotné k Návrhu správy a poskytujú komplexnejší prehľad o situácii na pohrebisku
- Návrhy opatrení, ktoré sú navrhnuté zo strany kontrolovaného subjektu v Stanovisku, sú dostatočné

Opis zistených nedostatkov a návrhy odporúčaní alebo opatrení na nápravu zistených nedostatkov a na odstránenie príčin ich vzniku

Pri kontrole boli zistené nasledovné nedostatky:

A- vedenie evidencie

V rámci kontroly boli zistené nedostatky týkajúce sa prevádzky programu od spol. Topset. Jedná sa o nepresnú evidenciu jednotlivých hrobových miest (miesto uvedené na mape nie je uvedené v zozname, miesto uvedené ako jednohrob je v skutočnosti dvoj resp. trojhrob, ako hrobové miesta je vedený priestor, kde sa nachádza strom, resp. iný porast. Taktiež pri nových hrobových miestach už tieto nie sú uvedené na mape, čiže nie sú evidované všetky v súčasnosti existujúce hrobové miesta. Jedná sa o dve urnové miesta v Sektore 7, jeden 1hrob a jeden 2hrob v Sektore 2, Sektor 1 – 2x 1 hrob. Je preto potrebné zabezpečiť úpravu máp cintorína s vykreslením aktuálnych hrobových miest aj s príslušným očíslovaním. Podľa uváženia zaznačiť aj možné voľné hrobové miesta, ktoré by do času ich prenájmu boli evidované ako voľné a do budúcnosti by už nebolo potrebné na stávajúcich mapách doplnené hrobové miesta dokresľovať. Súčasťou zmluvy so spol. Topset by mala byť aj pravidelná aktualizácia hrobových miest (nových, voľných, vojnových).

B – príjmy z prenájmu hrobových miest

Zistené bolo, že poplatok za prenájom hrobového miesta nebol v čase vykonania kontroly zaplatený pri 185 hrobových miestach. Presný zoznam vypracovaný v rámci kontroly bol poskytnutý príslušnej referentke a ďalej je potrebné vyzvať nájomcov k zaplateniu, prípadne konať podľa ustanovení zákona. Po uplynutí lehoty desiatich rokov je potrebné nájomcom a udržiavateľom hrobových miest zasielať upozornenia o potrebe zaplatenia za hrobové miesto na ďalšie obdobie, pri nerefektovaní na upozornenie boli následne zasielané urgencie – upozornenia s upozornením, že pri hrobových miestach, na ktoré nedôjde k uzatvoreniu nájomnej zmluvy a zaplateniu poplatku bude uplatnený postup v súlade s platnou legislatívou, čím dôjde

k zániku hrobového miesta. Pri neuzatvorených nájomných zmluvách boli tieto zasielané spolu s oznámením o povinnosti úhrady poplatku za hrobové miesto.

Priamo na pohrebisku sa nachádza viacero tabuliek s nápisom „zakúpené“, ktoré však nemajú uzatvorenú zmluvu na dané hrobové miesto ani uhradený poplatok. V prípade znalosti týchto „nájomcov“ je potrebné ich osloviť, či majú záujem do budúcnosti uzatvoriť nájomnú zmluvu a uhradiť poplatok za prenájom hrobového miesta. V opačnom prípade je potrebné dané tabuľky odstrániť a hrobové miesto evidovať ako voľné.

C – nájomné zmluvy

Kontrolou evidencie nájomných zmlúv pri všetkých hrobových miestach bolo zistené, že sa fyzicky v evidencii nenachádzajú zmluvy k 237 hrobovým miestach s tým, že pri dvoj resp. troj-hroboch sa vo väčšine prípadov eviduje jedna nájomná zmluva (finálne teda počet zmlúv môže byť nižší). V evidencii v rámci programu však k väčšine týchto hrobových miest číslo zmluvy aj s nájomcom evidované je. K detailnejšej kontrole boli náhodným výberom vybrané nájomné zmluvy z rôznych období aj rôznych druhov hrobových miest. V tých prípadoch, v ktorých nie je uzatvorená nájomná zmluva dochádza k porušovaniu zákona o pohrebníctve, podľa ktorého sa hrobové miesto užíva na základe nájomnej zmluvy a v daných prípadoch sú hrobové miesta užívané bez platne uzatvorenej nájomnej zmluvy (§21 ods. 1 Právo užívať hrobové miesto vzniká uzavretím nájomnej zmluvy). Pri tých hrobových miestach, pri ktorých je to podľa evidencie možné, dohľadať nájomcu, udržiavateľa týchto hrobových miest resp. osoby, s ktorými bude možné nájomnú zmluvu uzatvoriť a následne podľa jednotlivých prípadov uzatvoriť do evidencie zmluvu o nájme hrobového miesta, prípadne vyzvať na doplatenie neuhradených poplatkov. V ostatných prípadoch odporúčam postupovať podľa platnej legislatívy, predovšetkým teda Zákona o pohrebníctve (poskytnutie hrobového miesta novému nájomcovi). Rovnako ako aj v prípadoch neuhradenia poplatku za hrobové miesto pri uzatvorenej nájomnej zmluve. Vo viacerých prípadoch sa však jedná o staré hrobové miesta, z ktorých sa nedá zistiť zosnulý a v prípade, že na dané hrobové miesto nie je uzatvorená nájomná zmluva, bude zložitá dohľadať možného nájomcu. V týchto prípadoch odporúčam postupovať podľa možností obce.

Pri zmluvách bolo zistené nedodržiavanie Zákona č. 357/2015 o finančnej kontrole a audite a o zmene a doplnení niektorých predpisov.

V dvoch prípadoch bolo zistené, že zmluva, ktorá sa nachádza v evidencii, je len kópiou.

V prípade niektorých zmlúv boli zistené odkazy na v tej dobe už neúčinné zákony. (napr. Zmluva č. 01180134 s odkazom na Zákon č. 470/2005 o pohrebníctve)

Zoznam príloh preukazujúcich nedostatky

- Príloha 1: zmluva o nájme hrobového miesta
- Príloha 2: Stanovisko obce Košťany nad Turcom

Lehota na predloženie písomného zoznamu splnených opatrení prijatých na nápravu zistených nedostatkov a na odstránenie príčin ich vzniku:

.....31.12.2024.....

Lehota na podanie námietok k zisteným nedostatkom, navrhnutým odporúčaniam, k lehote na predloženie písomného zoznamu prijatých opatrení a k lehote na splnenie prijatých opatrení:

..... 30.5.2023.....

Správa bola vypracovaná dňa: 28.5.2023

Správu vypracovala: Mgr. Žuchová Lenka, hlavná kontrolórka obce

Správa bola za kontrolovaný subjekt prevzatá dňa 31.5. 2023:

Ing. Ján Mlynár, starosta obce